

Kvæg

B-streptokokker og procedure for besætninger med B-streptokokker

Få overblik over procedurer for, hvordan besætninger med B-streptokokker bedst håndteres. Hvilke 3 tal definerer besætningens status for b-streptokokker og hvorfor er b-streptokokker så svære at komme af med?

Viden om Opdateret Kl. 11:09

SEGES Innovation varetager overvågningen af *Streptococcus agalactiae* (B-streptokokker) på vegne af Fødevarestyrelsen (FVST). Der har løbende været fokus på håndteringen af besætninger smittet med B-streptokokker, og erhvervet har et klart ønske om at begrænse smittespredningen mest muligt – til trods for, at det kliniske billede kan variere betydeligt mellem besætninger.

I tæt samarbejde med danske og udenlandske universiteter har SEGES Innovation gennemført en række forskningsprojekter, som har bidraget til en dybere forståelse af problemstillingerne relateret til B-streptokokker. Resultaterne fra disse projekter har dannet det faglige grundlag for udviklingen af det nationale overvågningsprogram og udarbejdelsen af vejledninger, der bygger på danske data og praksisforhold.

Procedure for statusskifte ved smitte med B-streptokokker

I dag kan besætninger udpeges som smittet på to måder:

1. På baggrund af tankmælksprøver udtaget via mejerierne to gange årligt.
2. Dyrkninger på enkeltdyr indberettet til kvægdatabasen, som er positive for B-streptokokker, vil således medføre statusskifte, hvis besætningen er registreret som negativ. Samtidig vil PCR prøver, som indberettes med en Ct værdi < 30, også udløse et statusskift.

Derudover kan besætningen skifte status, ved indkøb af køer fra en besætning, som er smittet med B-streptokokker, til en mælkeleverende besætning vil medføre, at modtagerbesætningen registreres som smittet.

3 situationer hvor en besætning frikendes for B-streptokokker

1. Besætningen kan frikendes for B-streptokokker efter undersøgelse af enkeltkirtler på samtlige malkende køer med negativt resultat, hvor alle prøver skal udtages samme dag.
 2. Efter udtagning af samleprøver af malkende kirtler på samtlige køer med negativt resultat, hvor alle prøver skal udtages samme dag.
- I begge tilfælde skal køer behandlet med antibiotika undersøges ved enkeltkirtelundersøgelse eller samleprøver mindst 4 uger efter sidste behandling med negativt resultat, ligesom goldkøer, både goldbehandlede og ikke behandlede, skal undersøges ved enkeltkirtelundersøgelse henholdsvis 5-7 dage efter kælvning med negativt resultat, før fri status kan godkendes.
3. Undersøgelse af fire prøver af leverandørmælk udtaget via mejeriet med minimum 30 og maksimalt 45 dages interval, hvor alle resultaterne er negative.

Bemærk: Du kan følge op på din status for b-streptokokker i DMS. Når der kommer resultat af tankmælksprøver, ligger svaret under Dagligt overblik – Aktuelt. Klikker man på prøvesvaret, vil det være angivet som 'påvist' eller 'ikke påvist'.

Når du klikker på værdien for B-streptokokker i Aktuelt, så vises fanen Tankmælk under sundhed automatisk, og du kan se prøveresultater for B-streptokokker for de seneste 12 måneder.

Aktuelt		?
Ydelseskontrol		
Næste kontrol dato (43042): 13-08-2020 - dyr udpeget		1
Tankmælk, prøvesvar		
Sygdomsovervågning, Salmonella Dublin, seneste prøvesvar		17
Sygdomsovervågning, B-Streptokokker, seneste prøvesvar		Påvist

Fremover vil besætninger, der har positive prøver ved dyrkning eller PCR på enkelt dyr, også blive udpeget som smittede besætninger. Foto: SEGES Innovation.

Hvad er B-streptokokker

Streptococcus agalactiae (B-streptokok) hos kvæg er en yverinfektion, som typisk inficerer mælkekirtlerne. Infektionen forløber ofte mildt og uden synlige kliniske symptomer, men den medfører forhøjet kimtal og forekomst af bakterier i mælken. Infektionen forbliver som regel lokaliseret i yveret, og en ko anses som smittet, selv efter antibiotikabehandling, da bakterien kan overføres til andre køer under malkning eller via forurenede sengebåse, f.eks. ved mælkeløb.

Visse humane typer af *Streptococcus agalactiae* kan forårsage alvorlig blodforgiftning hos nyfødte, og det anslås, at 20–40 % af raske personer bærer bakterien i halsen, urinvejene eller tarmen. Dog vurderes stammerne isoleret fra malkekvæg ikke at bidrage til denne humane smittespredning.

Forekomsten af B-streptokokinfektioner i danske malkekvægsbesætninger overvåges løbende gennem et nationalt kontrolprogram. Årligt udtages prøver af leverandørmælk fra samtlige malkekvægsbesætninger med henblik på at monitorere smittetrykket. Landmænd og dyrlæger modtager løbende rådgivning og støtte i forbindelse med sanering og bekæmpelse af infektionen i de berørte besætninger.

Statustal for B-streptokokker defineres af 3 tal

For at kunne vurdere status på *Streptococcus agalactiae* (B-streptokokker) korrekt, er det nødvendigt at have styr på tre specifikke tal. I Danmark anvendes tre forskellige indikatorer for at beskrive udbredelsen af B-streptokokker, og det er afgørende at forstå, hvilket tal der refereres til, for at undgå sammenligninger af ikke-sammenlignelige data.

De tre tal, der benyttes, er følgende:

1. **Antal mælkeleverende besætninger**, der var positive ved den seneste overvågning.

Tallet afspejler de besætninger, som testede positive for *Streptococcus agalactiae* ved den nyeste officielle undersøgelse.

2. **Antal mælkeleverende besætninger**, der er registreret som positive for *Streptococcus agalactiae*. Tallet kan afvige fra det første, da nogle besætninger, der er i gang med en sanering, midlertidigt kan have en negativ teststatus, som endnu ikke er opdateret i overvågningssystemet. Besætninger under sanering opfordres til at kontakte SEGES Innovation for at få udtaget yderligere prøver, så de kan blive officielt erklæret fri for B-streptokokker og fjernet fra den positive liste.

3. **Antal ejendomme**, der er registreret som positive for *Streptococcus agalactiae*.

Dette tal inkluderer alle ejendomme, der er registreret som positive, herunder ejendomme uden malkekvæg – for eksempel ejendomme med goldkøer fra en tidligere positiv besætning eller ejendomme, hvor køerne er solgt, men kvier fra en tidligere positiv besætning stadig er til stede.

Derfor er B-streptokokker svære at komme af med

Sanering af *Streptococcus agalactiae* (B-streptokokker) udgør både praktiske og følelsesmæssige udfordringer. Infektionen er ekstremt smitsom, hvilket gør den vanskeligt at udrydde. For at en ko kan erklæres sandsynligvis fri for B-streptokokker, kræves tre negative mælkeprøver inden for en periode på 10-12 dage, da bakterierne ikke udskilles kontinuerligt. I denne periode er det nødvendigt at holde den smittede ko adskilt fra de øvrige dyr, og det kan være en betydelig praktisk udfordring.

Saneringsprocessen er både ressourcekrævende og kræver stor systematik. Det er essentielt at vurdere, om man har de nødvendige ressourcer – økonomisk, arbejdskraftmæssigt og organisatorisk – før man indleder processen. Det bedste råd er dog at forebygge, at B-streptokokker overhovedet introduceres i besætningen.

Emneord

B-streptokokker

Smittebeskyttelse

Kvæg

Tema: Yversundhed hos malkekøer

Mastitis - eller på dansk yverbetændelse - er den mest udbredte sygdom hos malkekøer. På denne temaside finder du nyheder og viden om, hvordan du forbedrer yversundheden i din besætning.

Vil du vide mere?

Michael Farre

Chefkonsulent, Yversundhed

SEGES Innovation P/S

mifa@seges.dk

+45 2383 5400

Lene Trier

Konsulent

SEGES Innovation P/S

ltr@seges.dk

Støttet af

Kvægafgiftsfonden

Mælkeafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk